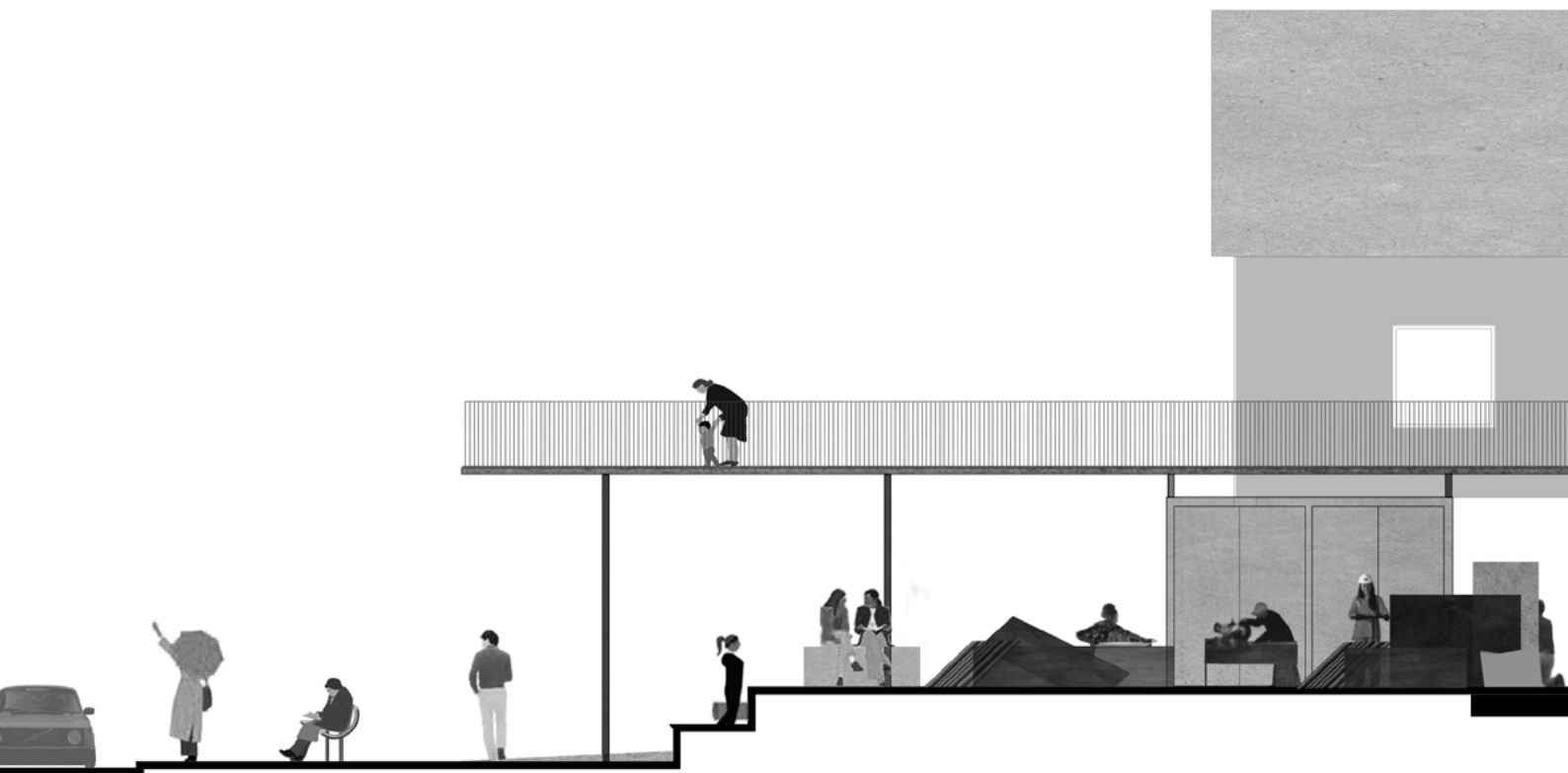

STED & BYGNING

Anette Morvik Robberstad og
Ingrid Stenvik Larsen

Bok til masteroppgave
vår 2018

INNHold

01	STEDET <i>Om Kyrksæterøra - historisk og i dag</i>	04
02	HISTORISKE BILDER <i>Kyrksæterøra fra gammelt av</i>	10
03	TEGNINGER <i>Et utdrag tegninger av meieribgningen, fra 1949 til dagens situasjon</i>	13
04	FOTOGRAFIDOKUMENTASJON <i>Byggets uttrykk - kvaliteter og kuriositeter i bygget</i>	23

01 Kyrksæterøra

Kyrksæterøra er et tettsted og kommunesenter i Hemne Kommune, som ligger 2 timer sørvest for Trondheim. Det er plassert ytterst i et dalføre, med Hemnefjorden mot øst og innsjøen Rovatnet i vest. Historisk har folk i regionen livnært seg av fiske og jordbruk. Det har også vært en vesentlig skipsbygging på stedet. Fremdeles er det mye dyrka mark i området, men jordbruket er nå preget av få, større aktører. Det finnes mange hasseltrær i området, noe som pryder Hemnes kommunevåpen. Kyrksæterøra inneholder de fleste handels- og servicetilbud, og har flere matvarebutikker, et lite kjøpesenter, NAV, vinmonopol, hotell, og ellers store næringslivsaktører som AquaGen, Wacker silisiumfabrikk og Lian trevarehandel. Busstilbudet inn og ut av kommunen er begrenset, med få avganger. Det er lite handels- og tjenestelekasje til omliggende byer i hverdagen, ettersom stedet har et ganske variert tilbud, slik det er i dag. Orkanger, Trondheim eller Kristiansund er de nærmeste større handelssentrene.

Selv om Kyrksæterøra er et lite tettsted med sine om lag 2700 innbyggere har stedet urbane kvaliteter i det historiske sentrumsområdet, særlig i den gamle handlegaten Øragata. Gata med sin tette trehusbebyggelse minner om sentrumsgater i norske småbyer. Med etableringen av Falksenteret, et kjøpesenter som kom på slutten av 90-tallet, forsvant mye av livet i Øragata, men det er fremdeles butikker i Øragata den dag i dag. Ved starten av Øragata ligger Meieribygningen. Innerst i gata finner en kultursenteret KulØr'n som inneholder bygdekino, kulturskole, ungdomsklubb osv. Her er det flere aktivitetstilbudet for barn, de yngste ungdommene og eldre, men få tilbud for ungdom over 16 år og unge voksne uten barn.

Kyrksæterøra blir ofte omtalt som ”Den hvite byen ved havet”. Dette har nok å gjøre med at sentrumsområdet er tett utbygd også med boliger. I senere tid, fra 60-tallet har nye boligfelt blitt plassert lengre unna, men den store majoriteten av stedets innbyggere bor innenfor en 2 km radius fra Øragata. I hele Hemne kommune bor det i overkant av 4000 mennesker. Kommunen er i ferd med å slå seg sammen med Halså Kommune og deler av Snillfjord kommune - til en større kommune som vil ha navnet ”Heim”. Kyrksæterøra vil fortsette å være kommunesenter, og kan dermed få en vekst i innbyggertall.

Kyrksæterøra sentrum
og omliggende bolig-
områder. Stedet ligger
mellom fjorden og en
innsjø, og elver renner
gjennom sentrum.

Hemnefjorden

Sentrum

Meieriet

Øragata

Rovatnet

8

7

6

1

5

2

9

3

4

10

X N
X N
X N
X N
X N
X N

Viktige bygg og områder i sentrum

1 Hemne Kommunehus

5 Hollaveien og Øragata danner et krsentrumskryst, med meieriet, bankbygget og kommunehuset i hvert sitt hjørne.

2 Bankbygget ligger i starten av Øragata, rett overfor meierigården. Sammen danner de "inngangsportalen" til Øragata.

6 Kyrksæterøra sett fra elven Søa, som renner gjennom sentrum og deler sentrum i to. Bildet viser retning sør mot Hemne Kirke.

3 Wesselgården i Sør-enden av Øragata. Et verneverdig tun hvor det holdes spel i sommerhalvåret.

7 Hemnefjorden sett fra båthavna. Kyrksæterøra er omringet av åser og fjell.

4 Kulør'n inneholder kulturskole, fritidsklubb og bygdekino. Kulturtilbudet retter seg mest mot de yngste på Kyrksæterøra.

8 Kjøpesenteret "Falksenteret" har forflyttet en del av handelen ut av Øragata, nord for sentrum.

9 Øragata i sentrum av Kyrksæterøra. De hvite trehusene danner en tett sentrumsgate som historisk har vært regionens handelssentrum. Etter Falksenteret ble etablert, forsvant en del av handelen som fantes på Øst-siden av elven Søa, og innbyggerne i Kyrksæterøra ønsker livet tilbake i sentrumsgata.

10 Sentrum og meieriet sett fra Skeiet. Vannet, fjellene og den hvite trehusbebyggelsen definerer Kyrksæterøra.

02 Noen historiske bilder

Fra Øragata tidlig 1900-tallet. En ser bebyggelsen som gjorde Kyrksæterøra til "Den hvite byen ved havet".

Fotografier: Schrøder / Sverresborg Trøndelag Folkemuseum og Hemne-Minner

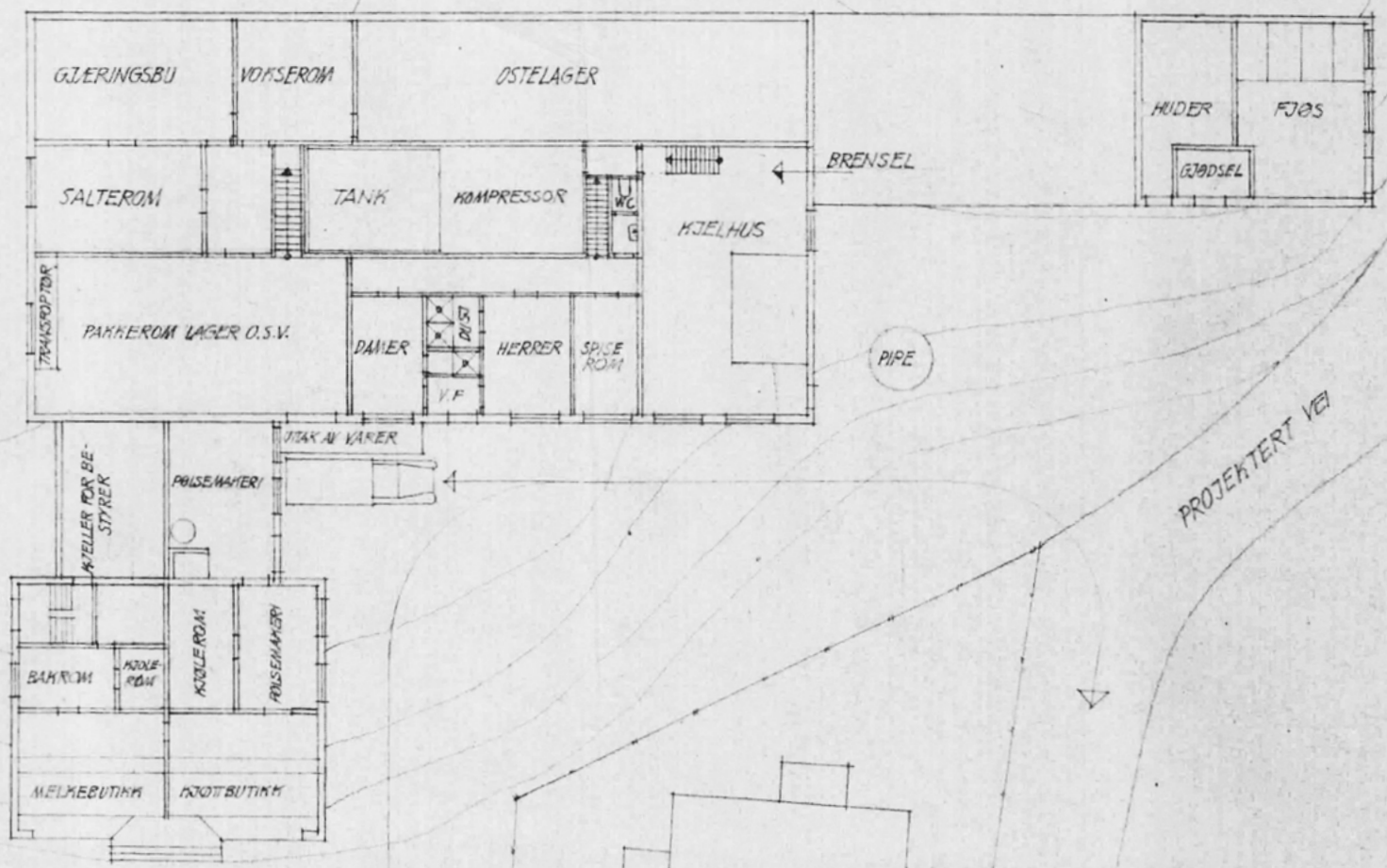
Meieriet sett fra ulike steder på Kyrksæterøra.

Ørøgata fra gammelt av. Mange hadde inngang rett fra gata.

Meieriet før ombyggingen av fyrhuset i 1964.

1.

PLAN AV KJELLER

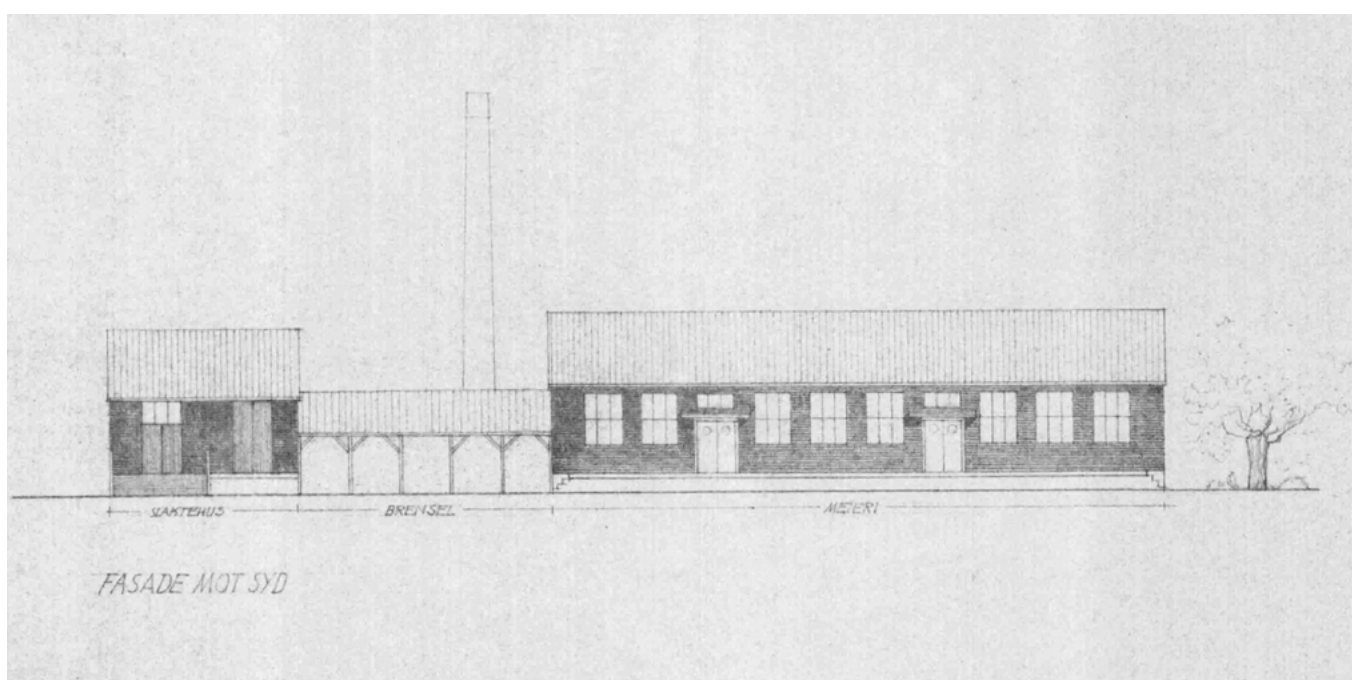
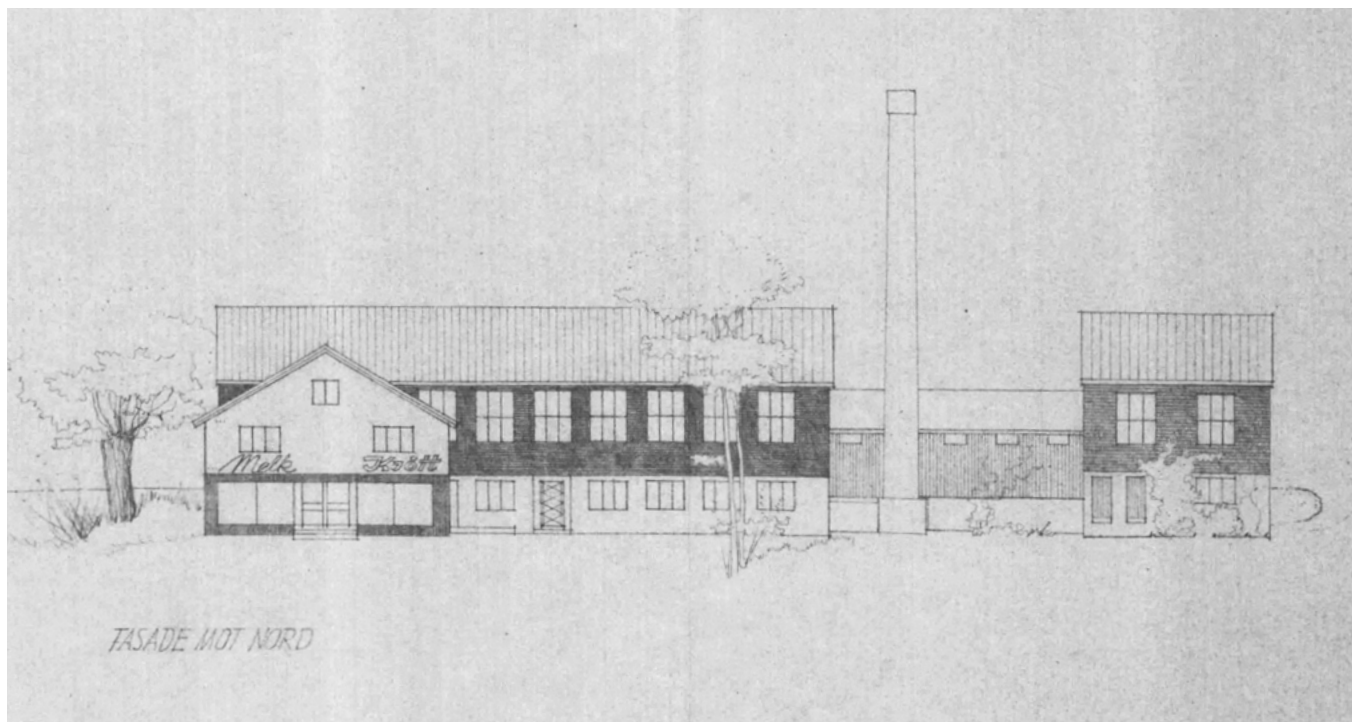
W.M.L. DET TEKNISKE H
MÅL 1:200 22-1

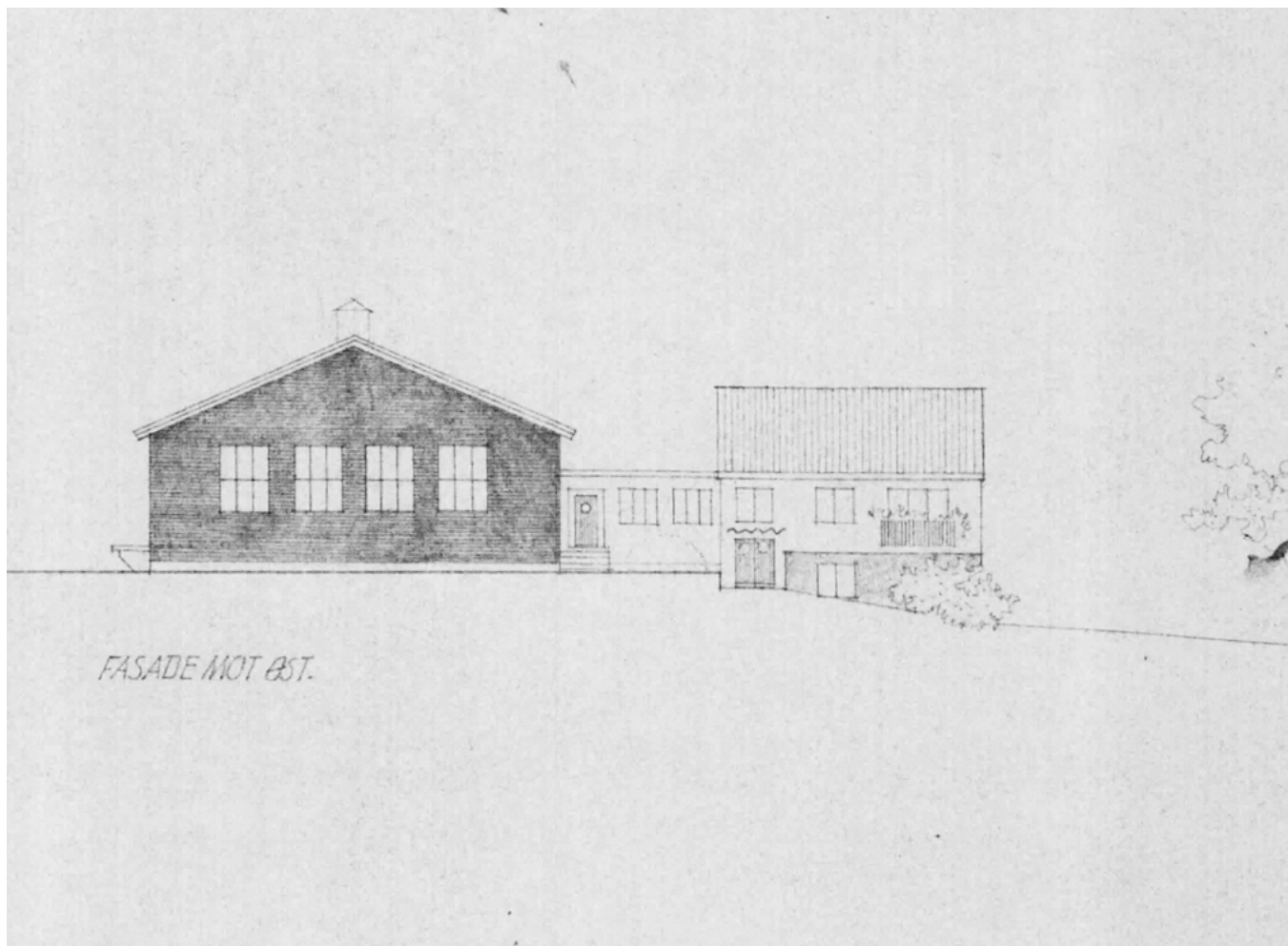
03

Tegninger

Bygget da og nå

Opprinnelige tegninger fra 1949

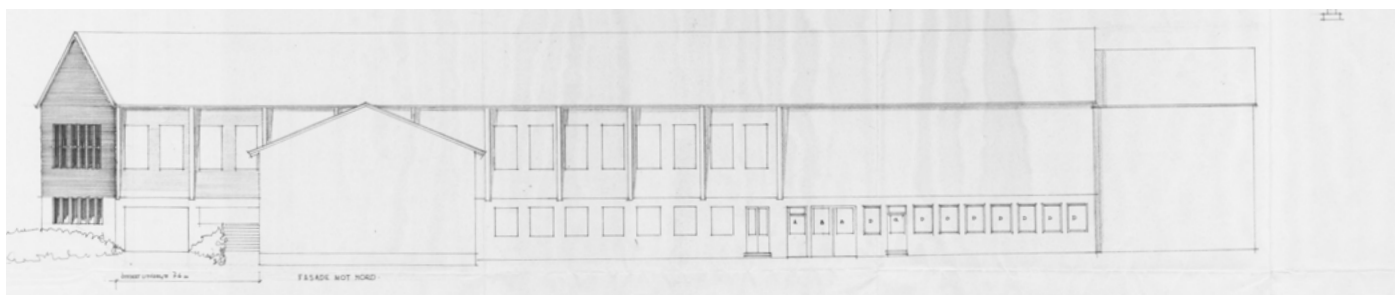
Vi har fått tilgang til en rekke gamle tegninger fra Hemne Kommunes arkiv. Vi har bladd gjennom det som finnes, og sett at meieriet har hatt 3 større byggetrinn; en på starten av 1950-tallet da meieribygningen ble til, to når fyrhuset ble endret i og meieriet utvidet mot nord i 1964, og tre når nye vaskehaller for melkebiler ble bygget i sørvest i 1981. I tillegg har det skjedd en del endringer siden meieriets

nedleggelse for å få nye ropprogram til å fungere i meieribygningen.

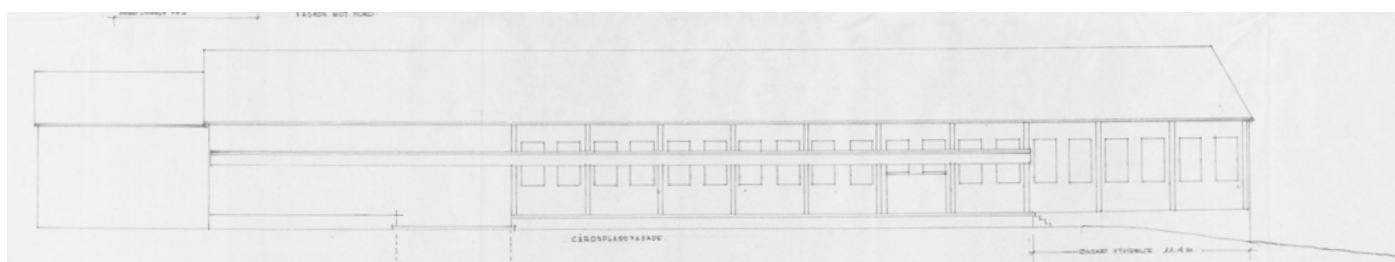
Originaltegningene vi fant fra første prosjektering av meieriet er disse fra 1949, men de stemmer ikke helt med det som ble bygget. Vi har ikke funnet tegninger av bygget akkurat slik det først ble bygget, men tegningene fra 1964 viser uttrykket som meieriet ennå har i dag.

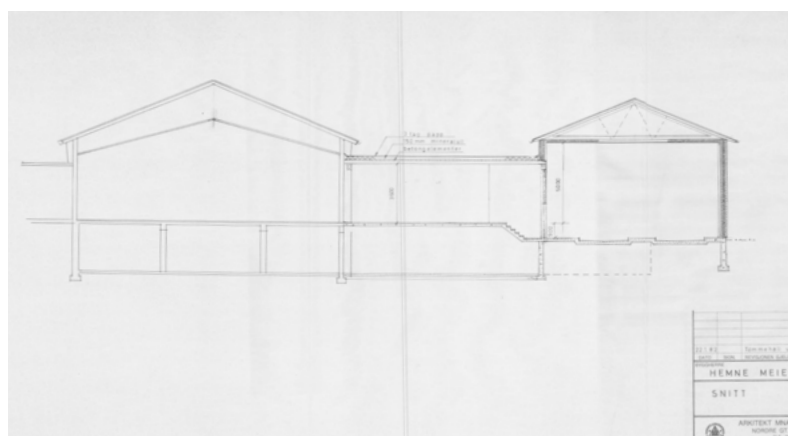
Fasade mot øst og tverrsnitt

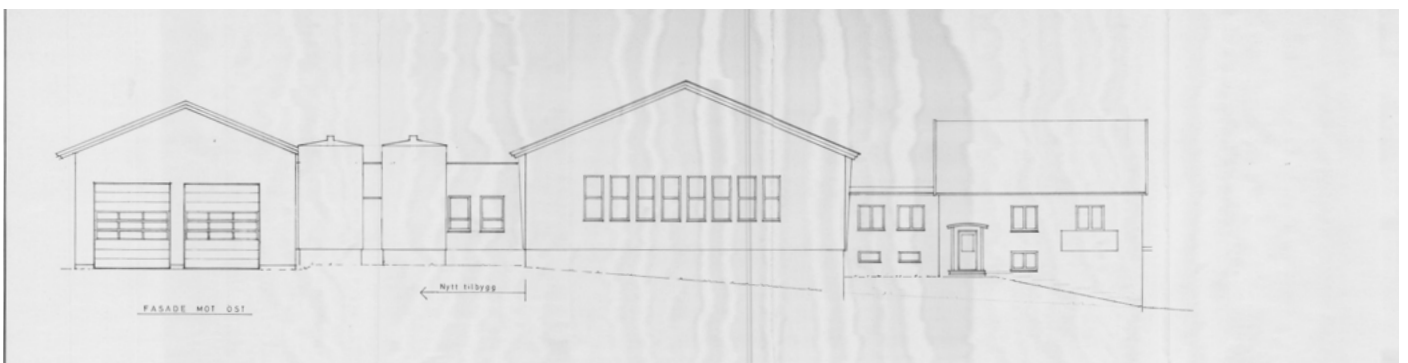
Fasade mot nord

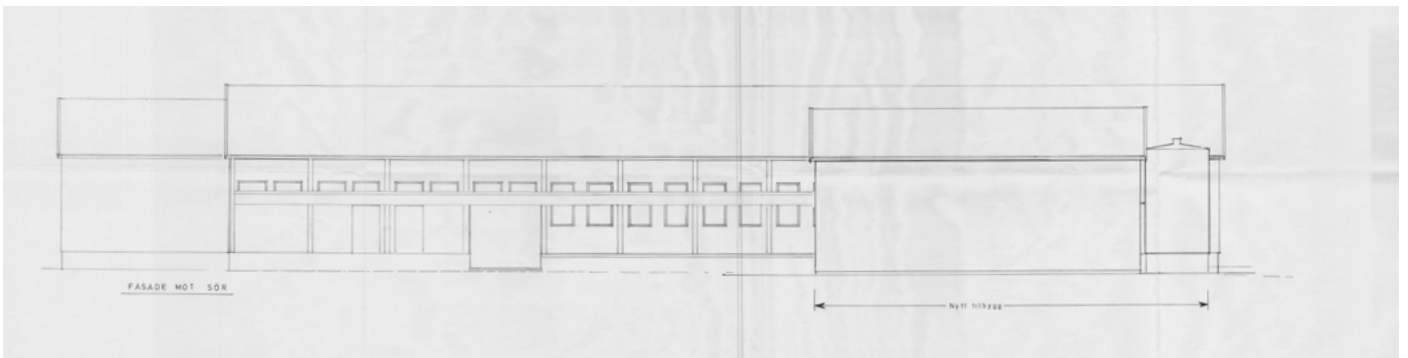
Tegningene fra 1964 viser hvordan fyrhuset ble endret og meieriet ble utvidet mot nord. Fasadene fra 1964 er veldig like slik bygget fremstår i dag, med unntak av at vindusrekken i 1. etg mot nord ikke ble utført. Taket som strekker seg ut fra meieriet over uteplassen i sør, er også i dag fjernet. I tegningene fra 1964 finner vi de første snittene som vi har kunnet oppdrive.

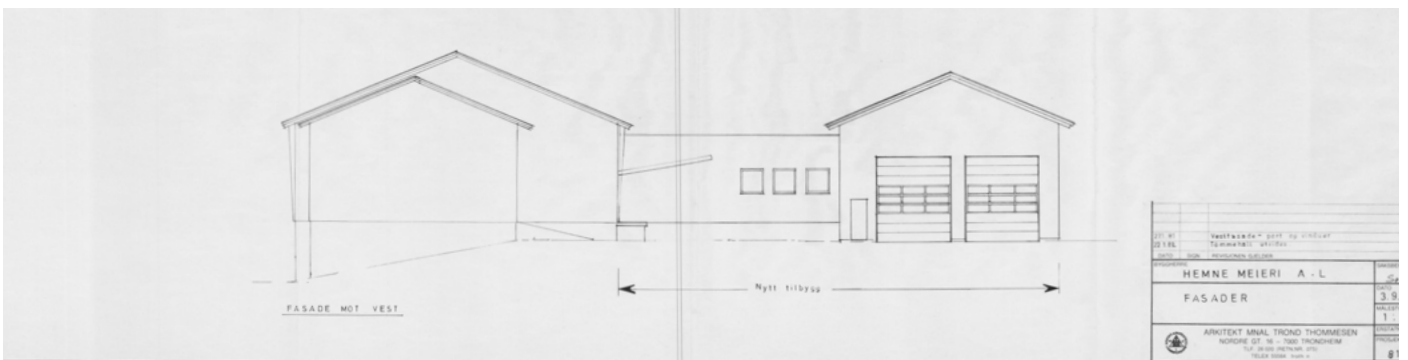
Tverrsnittet viser de høye bærebjerkene i betong som bærer taket

Fasade mot øst

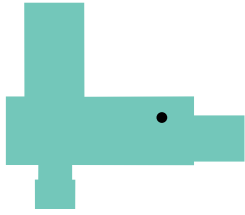

Fasade mot sør

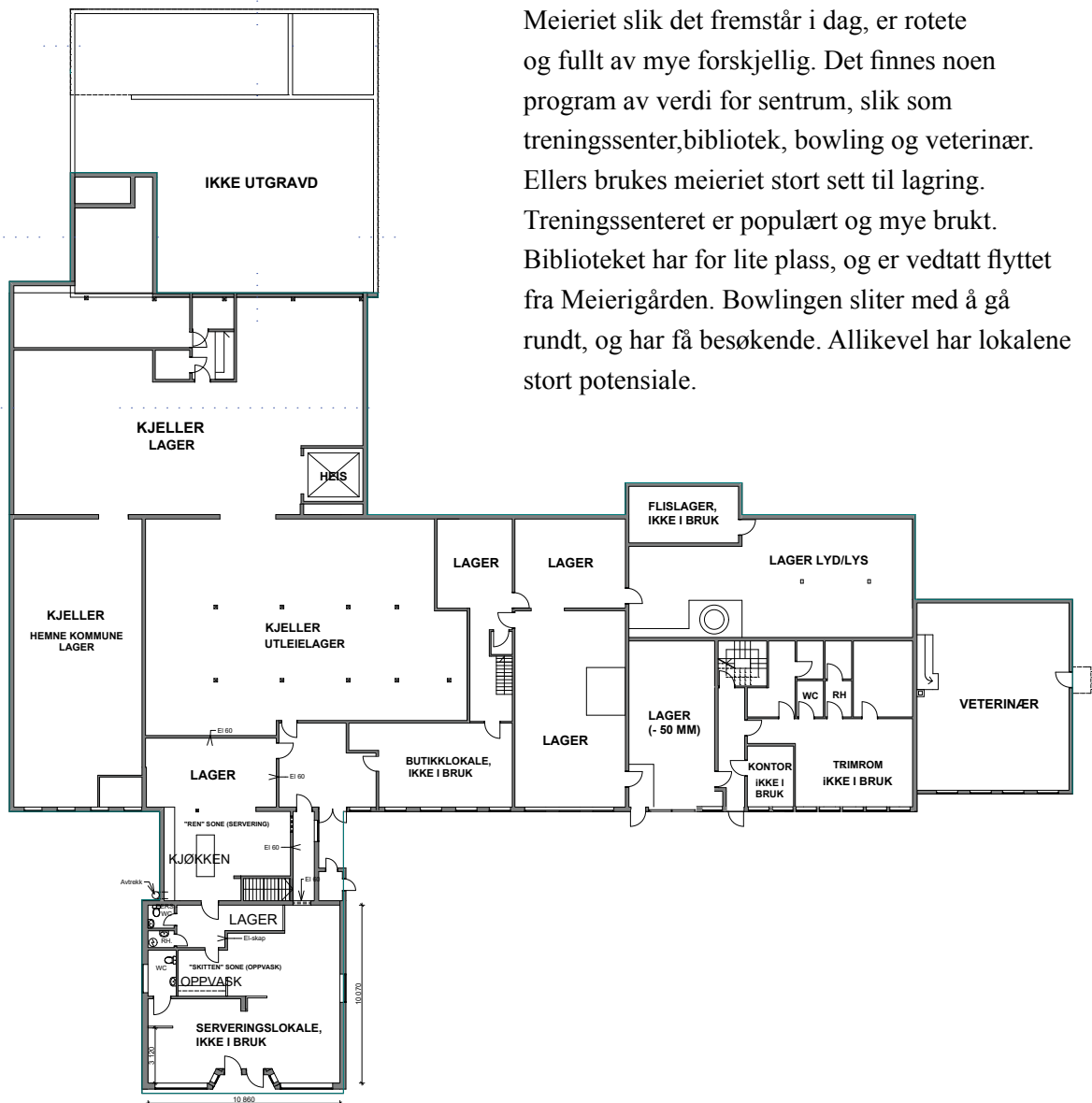

Fasade mot vest

PROSJEKT	Vestfwa 04 - 0011 - 02 STREK	BLÅ	3.9
PROSJEKT	HEMNE MEIERI A - L	1.1	
PROSJEKT	FASADER		
PROSJEKT	ARKITEKT MMAL TROND THOMASEN		
PROSJEKT	NORDE ST. 16 - 7000 TRONDHEIM		
PROSJEKT	TIL: 20.000.000.000		
PROSJEKT	BLÅ: 0000 - 0000		

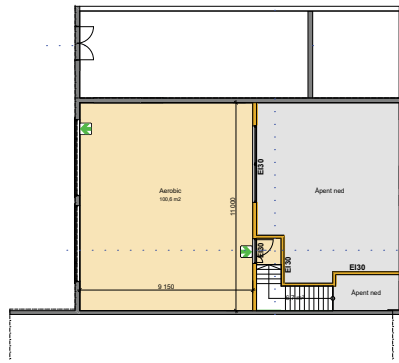

Meieriet i dag

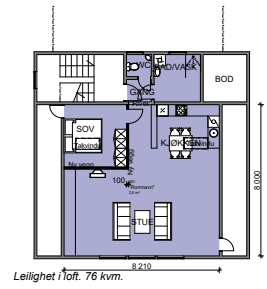

Meieriet slik det fremstår i dag, er rotete og fullt av mye forskjellig. Det finnes noen program av verdi for sentrum, slik som treningscenter, bibliotek, bowling og veterinær. Ellers brukes meieriet stort sett til lagring. Treningscenteret er populært og mye brukt. Biblioteket har for lite plass, og er vedtatt flyttet fra Meierigården. Bowlingen sliter med å gå rundt, og har få besøkende. Allikevel har lokalene stort potensiale.

Plan 1. etg slik det er i dag

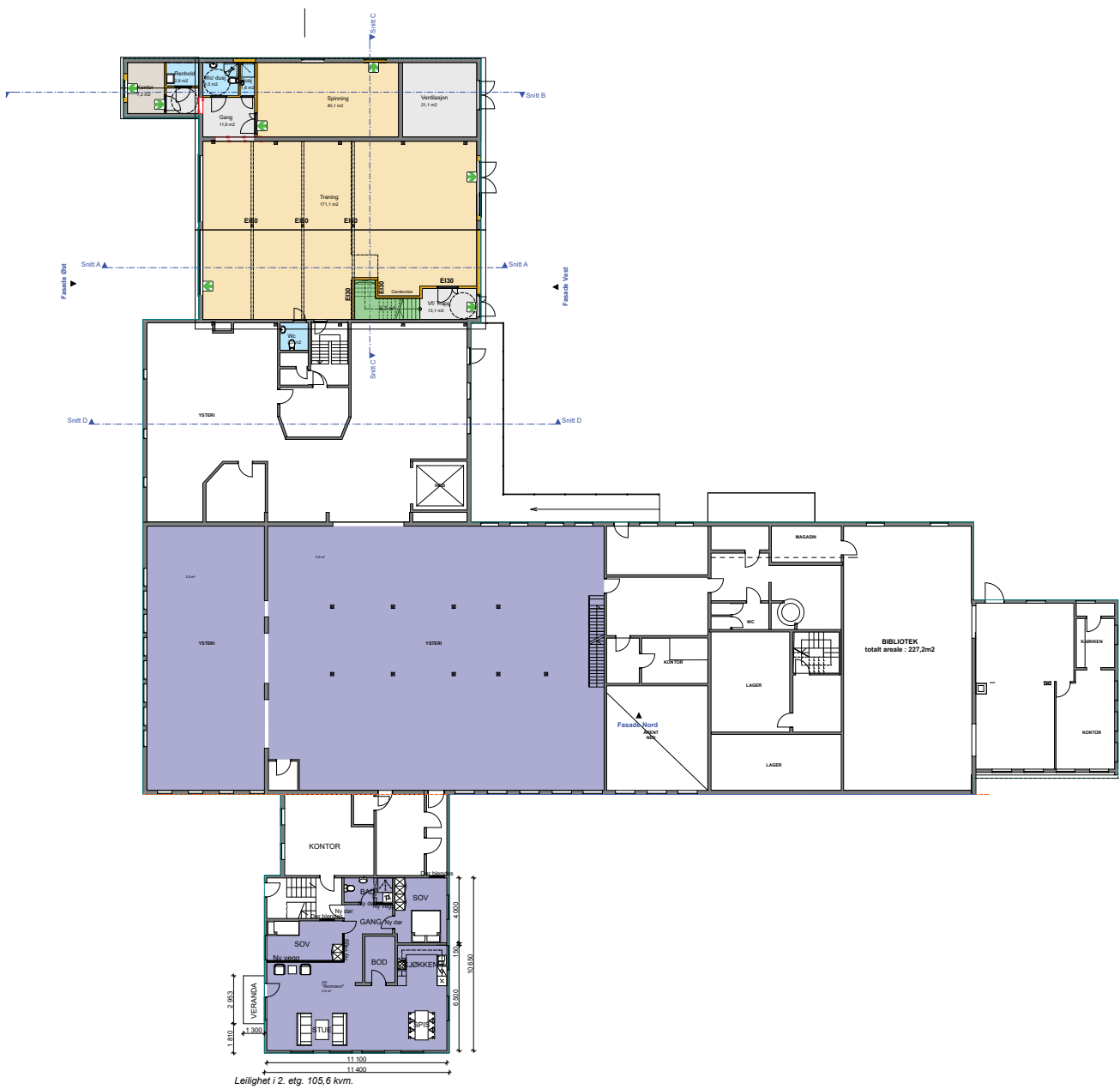

Plan mesanin i treningscenteret.

Leilighet i loft. 76 kvm.

Plan 3. etg i utsalgsdelen er i dag bolig.

Leilighet i 2. etg. 105.6 kvm.

Plan 2. etg

04

Bygningens uttrykk

Fotodokumentering

Fasade-collage slik den fremstår fra Hollaveien, med treningssenteret het mot venstre, hovedbygget i midten, og utsalgsdelen til høyre.

Veterinær og bibliotek ligger her

Dagens "hovedinngang" fra meieriplassen.

Her ser en forskjellen i bæring. Til venstre er bæresystemet i betong (hvite søyler), til høyre i stål.

Meieritrappa

Pipa

Meieriplassen mot Øragata er i dag en parkeringsplass.

Inngangen til biblioteket ligger til venstre i bildet.

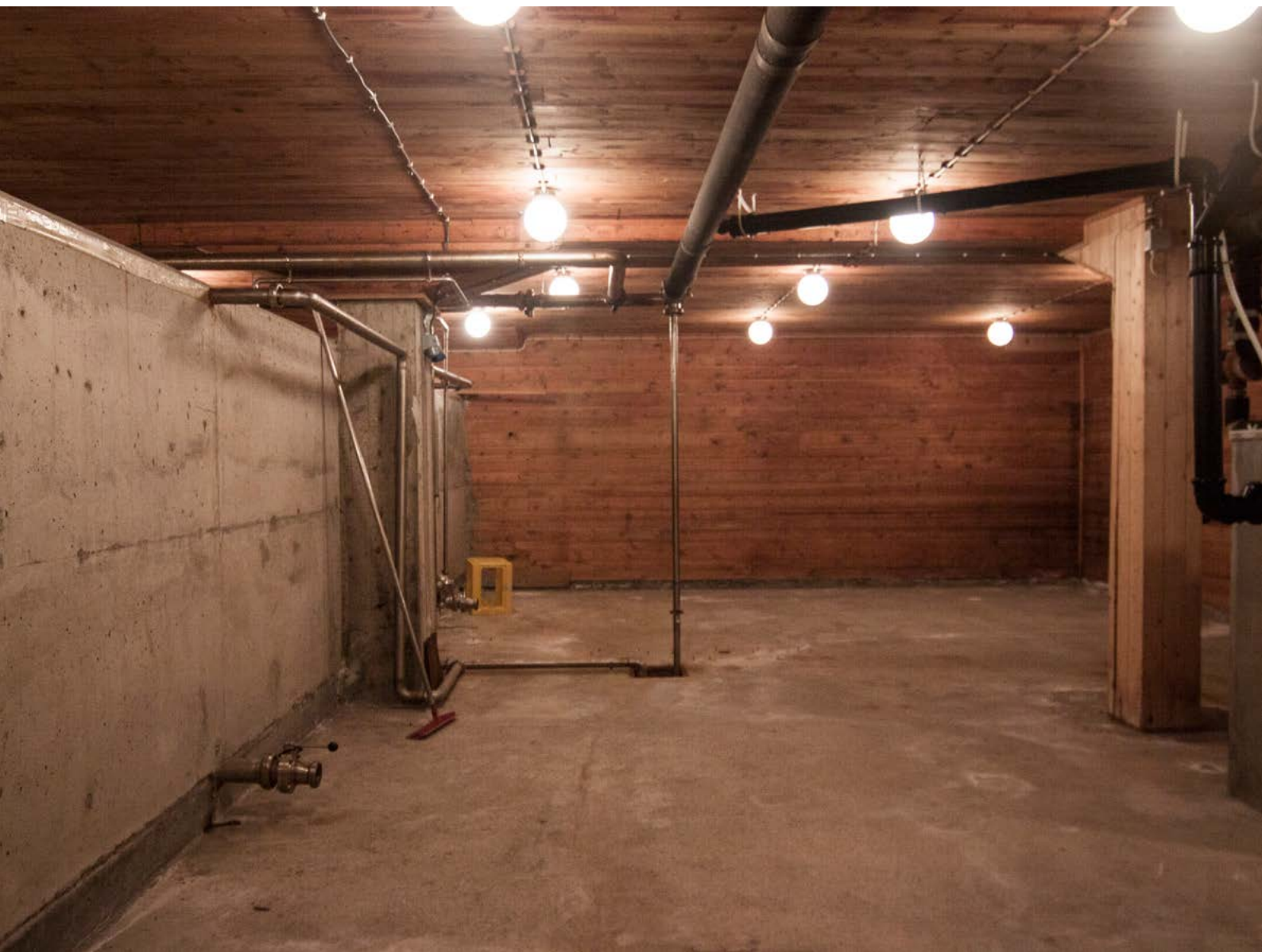
Noen detaljer fra bygningen. Murveggen viser bare løpere, så en ser at tegl ikke er det bærende materialet.

Treningscenteret ligger i de gamle tømmehallene. Mange bruker treningscenteret.

Meieriets mer private side mot sør. Her finner en en del parkering, samt innganger til bowling og treningscenter.

Bygningens iboende kvaliteter

...og kuriositeter

Tomme serveringslokaler i det gamle utsalgslokalet (grønnbygget). Bildet er i forbindelse med parallelloppdrag og brukermedvirkning.

Tomt butikklokale ut mot meieri-plassen og Ørøgata.
s.28

Lagring i 1. etg.

Det tidligere fyrrommet brukes også som lagringsplass. Her er det dobbel takhøyde.

Den store heisen som i dag ikke er i bruk.

Detaljer fra 1. etg.

Porten ut mot meieriassen og Øragata.

Lys- og lydlager innerst i 1. etg.

Håndløper

Styrkerommet i treningssenteret.

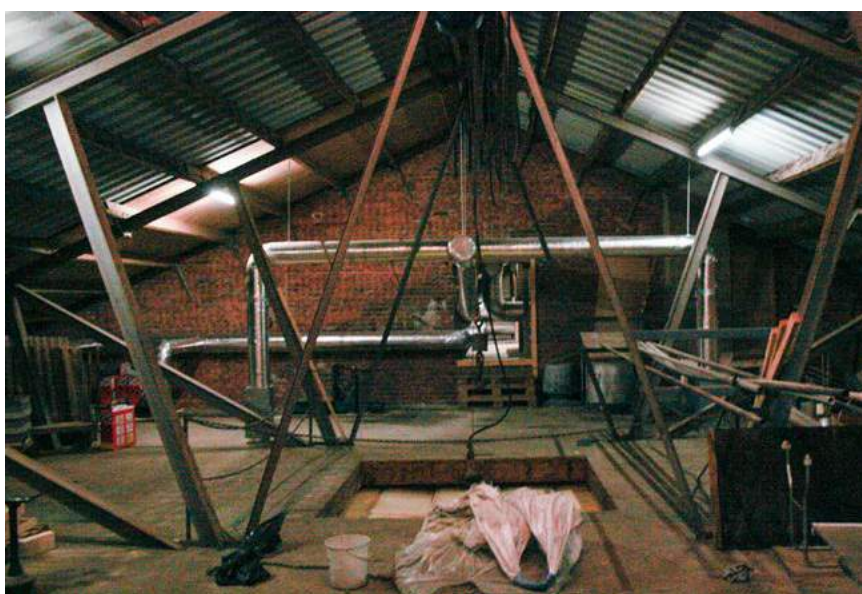
Fra 1. etg.

Endevegg ut mot nord viser de store vinduene. Rommet er i dag maskinrom for bowling.

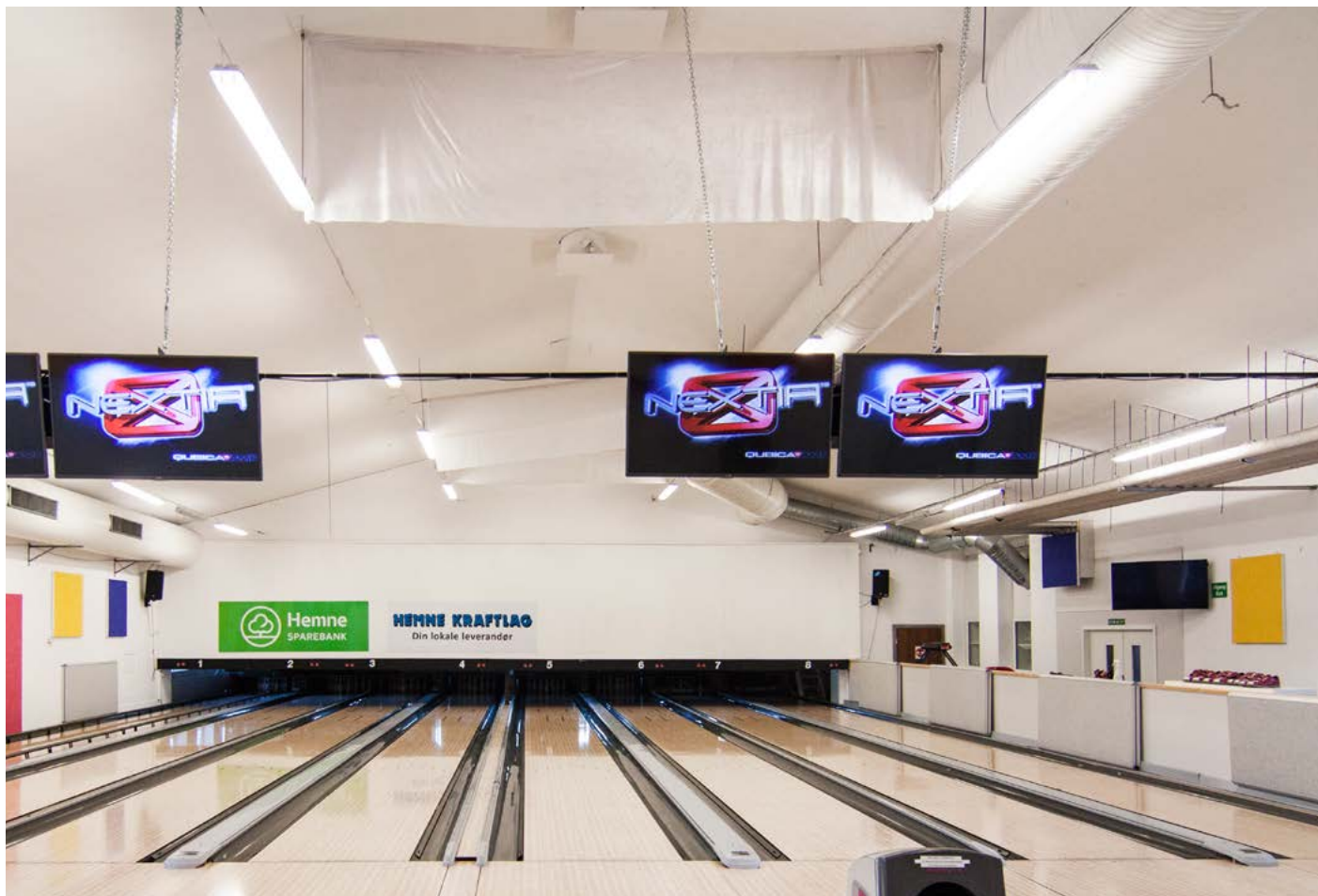
Detaljer av pipa på innsiden.

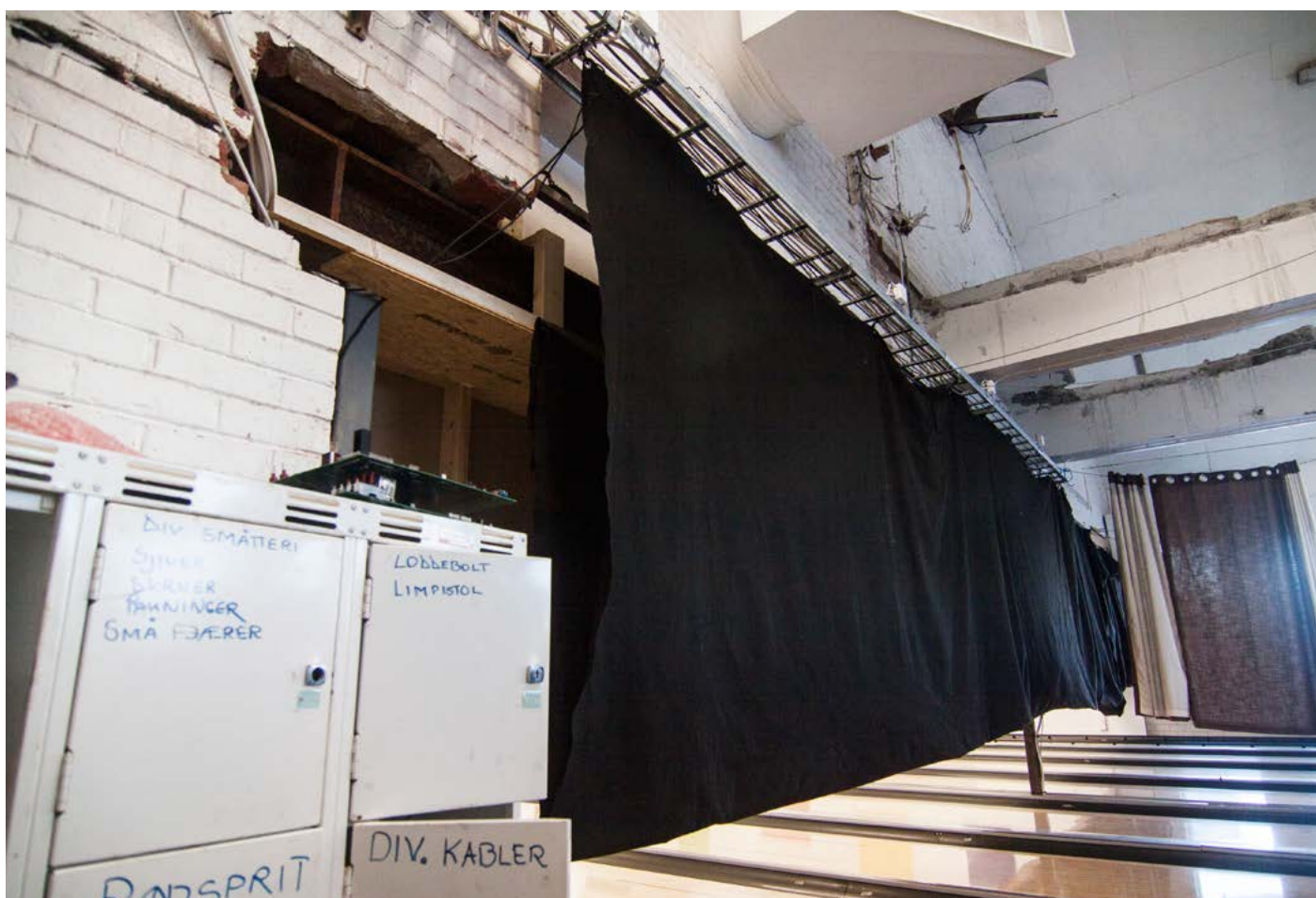
Oppunder taketi delen som bæres av stål. Her bærer stålfagverk taket, ellers bæres taket av høye betongbjelker.
s.32

Gammel yttervegg som nå er inne.

Bowlinghallen. Himlingen er senket og viser ikke de høye betongbjelkene.

Åpning av bærevegg er gjort røft med en stor I-bjelke i stål.

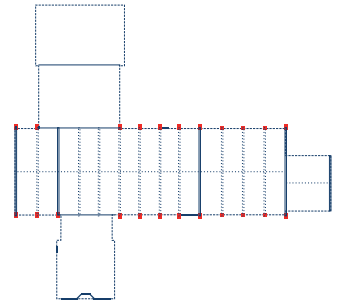

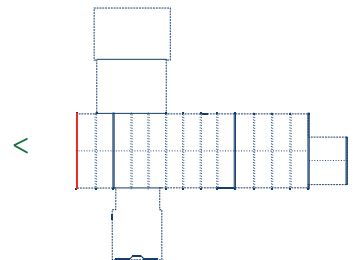
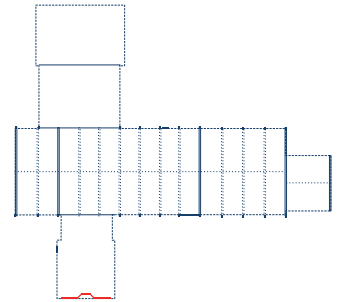
I kjelleren under utsalgslokalet finner en to gamle saltkar i betong. De har vært brukt til osteproduksjon. Det er ikke utenkelig at disse kan tas i bruk igjen til matproduksjon eller brygging.

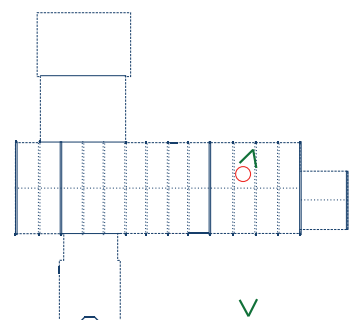
Kvaliteter vi ønsker å ta vare på:

✓

<

✓

